

Statistisk rådgivning vid Centrum för klinisk forskning

När man bedriver forskningsarbete spelar ofta statistisk metod en viktig roll. Som en del i det stöd som Centrum för klinisk forskning erbjuder de anställda i Region Sörmland finns möjlighet att erhålla statistiskt metodstöd från de statistiker som är anställda vid Centrum för klinisk forskning. Stödet kan gälla rådgivning om bland annat studieupplägg, urvalsstorlek, datainsamlingsmetod, analysmetod och enkätkonstruktion eller hjälp vid utförande, tolkning och presentation av analyserna.

Förberedelser

Arbetsgången bör alltid utgå från att det först finns en tydlig frågeställning som är kopplad till syftet med projektet. Det är också viktigt att frågeställningen, med eventuella följdfrågor, täcker in allt det som man vill ha svar på. För hjälp med att precisera sin frågeställning, t.ex. i förhållande till tidigare kunskap inom området, vänder man sig i första hand till sin handledare eller annan kunnig inom ämnesområdet.

Först när frågeställningen är fastställd är det lämpligt att koppla in en statistiker. Med en färdig frågeställning är det dags att fundera på vilken typ av datamaterial som är lämpligt för att besvara frågan. Man ska alltså inte börja samla in data innan man vet vilka frågor man vill att materialet ska ge svar på! På samma sätt är det en stor fördel att ha valt analysmetod innan datainsamlingen påbörjas. Analysmetoden ska i första hand vara anpassad till frågeställningen, inte till datamaterialet.

Ambitionen bör vara att se frågeställning, datainsamlingsmetod, analysmetod och redovisningsform som en helhet eftersom en analysmetod kanske inte går att använda för en viss datainsamlingsmetod o.s.v. Utifrån frågeställningen definieras utfallsmått, grupper som ska jämföras och/eller faktorer (variabler) vars inverkan på utfallsmåttet som ska undersökas.

Att ta kontakt med statistiker

Tänk på att vara ute i god tid när du vill boka in ett möte med en statistiker. För att kunna få hjälp i tid rekommenderas att du hör av dig 3-4 veckor innan. Vid en första kontakt ska förfrågan om statistiskt metodstöd alltid skickas till Centrum för klinisk forsknings gemensamma e-postlåda: centrumforkliniskforskning@regionsormland.se

Skicka då gärna med dokumentation av ditt projekt, t.ex. projektplan eller frågeställning. Du kommer därefter att tilldelas en statistiker som hjälper till med projektet. I fortsättningen har du sedan direktkommunikation med denne.

Både när du tar den första kontakten och vid senare kontakter med din tilldelade statistiker bör en framförhållning på minst två veckor iakttas. Statistikerna har som regel inte möjlighet att ställa upp med akuthjälp. Spontana besök hos eller spontana telefonsamtal till statistikerna ingår inte i Centrum för klinisk forskning service. I en del långvariga projekt kan det vara en god idé att boka in regelbundna möten med statistikern. En förutsättning för att mötet med statistiker ska bli givande är att den projektansvarige är väl förberedd, och helst att även statistikern har getts möjlighet att förbereda sig genom att få tillgång till relevant material i god tid. När en sådan finns är det önskvärt att den projektsansvariges huvudhandledare också är närvarande vid mötena.

Datainsamlingen

Statistikerna på Centrum för klinisk forskning kan bistå med stöd angående hur ett eventuellt frågeformulär utformas och hur datainsamlingen bör genomföras. Däremot är det i normalfallet den projektansvarige som administrerar och praktiskt ansvarar för datainsamlingen. Insamlade data ska sammanställas i en ren och välordnad datafil, med fördel i Excel.

För att filen ska vara enkel att analysera ska man absolut undvika att ha kolumner där numeriska data är blandade med textkommentarer eller redovisningar av olika slag (som t.ex. medelvärden m.m.). Försök rensa så att bara de data som ska användas finns kvar. Undvik texter, använd hellre sifferkoder men se till att de har en god ordning. Undvik att skapa ologiska koder för saknade värden. Saknas värden räcker det att lämna rutan tom så kommer statistikprogrammet att hantera det på ett snyggt sätt. Av integritetsskäl ska personnummer eller namn i datafilerna undvikas om det är möjligt.

Ett bra tips är att låta statistikerna på Centrum för klinisk forskning hjälpa till att skapa s.k. inmatningsmallar i Excel för att säkerställa att datafilen blir strukturerad på ett lämpligt sätt. De ger då även en instruktion till hur data ska matas in.

Statistisk analys

Även vid själva utförandet av de statistiska analyserna kan statistikerna vid Centrum för klinisk forskning bistå med värdefull hjälp, t.ex. genom att tillhandahålla statistiskt analysprogram eller genom att utföra analyserna gemensamt med den projektansvarige. I de fall den projektansvarige själv utför analyserna kan det många gånger vara önskvärt att diskutera tolkningen av de färdiga analysresultaten med en statistiker.